

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefranțonate nu se
primesc. — Manuscripto nu se
retrimet.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppelk, J.
Danneberg, in Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein Bernat; in
București: Agence Havas, Buc-
cursale de Roumanie; in Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta” iese în săptămânul.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 101.

Brașov, Sâmbătă, 6 (18) Mai

1895.

Ce facem?

(Articol final).

Membrii comitetului partea cea mai mare întemnițată, prin ordine ministeriale funcționarea comitetului și a partidului nostru național interzisă, regimul polițienesc și de spionajiu introdus pretutindeni pe unde se găsește Români, prigoniri pe toate cărările, terorism în culme...

Acosta este situația după procesul Memorandului.

Și noi ce facem și ce întreprindem, ca să înfruntăm pericolele ei?

Plângem mereu pe întemnițată și privim cu mâinile încrucișate la evoluțiunile diaristice ale celor, cari pretind a fi monopolisat nu numai încrederea comitetului întemnițat, dără și dreptul exclusiv de a vorbi și de a lucra în numele națiunii, fără de a-o mai întreba și fără de a-ave mandat dela ea.

Națiunea pôte fi liniștită, căci are un organ „acreditat”, care îngrijesce de toate și prepară marile „acțiuni” viitoare. Ce ne mai trebuie partid, organizația, disciplină, cluburi și conferențe, când avem cine să stea de vorbă cu d'alde Jeszenszky, cine să confereze și să pună la cale lucrurile cu d'alde Zichy, cine să incheie alianțe și să ne reprezenteze în intru și în afară?

In starea tristă și desolată, în care a ajuns partidul nostru național, nu pôte fi nimic mai comod pentru acești oameni, decât a se ascunde la spatele „comitetului întemnițat” și a pretinde, că tot ce fac este făcut cu consimțământul lui, ca și când întemnițată, chiar de ar voi, ar mai fi în stare să înriurească asupra mersului lucrurilor.

Puțin le pasă, decât prin această tactică folosesc ori strică mai mult cauzei partidului, decât ușurează seu

agravază mai mult pozițiunea întemnițatărilor înșiși. Ajunge, că ea le servește ca mijloc pentru a-și afișa înaintea opiniunii publice calitatea de unici și indispensabili deșitară ai sentimentului public și ai încrederii naționale.

Intemnițatăii au fost hârțuiți până și în certele și intrigele cele mai pécătóse, ațitate de acești oameni. Sub firma întemnițatărilor au purtat ei cu invective personale, cu suspiciunile și calumniările cele mai nefundate și ticăloșe, o campanie desperată spre a discredita toate elementele independente din sinul partidului, spre a paralisa conlucrarea diarelor naționale și concentrarea forțelor noastre.

Simțindu-se într-o poziție necontrolabilă, ei n'au ținut sémă nici de admoniările noastre, nici de cele ale comitetului însuși, cum avurăm ocaziune a ne convinge din casul de flagrantă călcare a bunei cuviințe și a disciplinei față cu președintele întemnițat. Și-au construit formula, că reprezintă vocea „comitetului întemnițat și a oamenilor, cari obosesc pentru ducerea mai departe a lucrării lui”, și merg orbiș înainte pe calea prăpăstioasă, pe care au apucat.

Li favorizează și împrejurarea tristă, că Sibiiu, sediul comitetului, este cuibul intrigelor pécătóse, ce se țes de un lung șir de ani în sinul nostru și sunt fétul pasiunilor personale, ce bântuie ađi cu o forță, care se mărește în proporția cu slăbirea luptei noastre din timpul din urmă.

Ast-fel pentru a monopolisa totă conducerea în interesul clicei lor, aceste elemente s'au străduit să paralizeze ori-ce încercare de organizare serioasă în lupta noastră constituțională și în mod sistematic au ricit acel control, pe care o opiniune publică trează și consciă de demnitatea națională trebuie să-l eser-

cite fără de nici o considerația și fără de milă față cu aceia, cari se presentă ca conducători ai națiunii, mai ales atunci, când aceștia fac experimente peste experimente, cari de cari mai ciudate, și se jócă de-a mâța orbă cu cele mai mari și mai grave cestiuni în detrimentul și cu compromisiunea cauzei.

Până când tot așa? Până când se mai tolerăm această anarchică stare de lucruri în mijlocul nostru?

Pe aripile însuflețirii naționale, fructul unei munces necurmăte și plină de jertfe și abnegațiune a trei generații, s'a ridicat cauza noastră, cu toate lovirile și persecuțiunile, ori tocmai prin aceste, la o cestiune generală la noi și peste Carpați, ba a început prin interesul, ce l'a deșteptat și în străinătate, să ia un caracter internațional; procesul Memorandului, inaugurat cu-o manifestația atât de impuitoare a consciinței naționale din partea țărânilor noastre, a deșteptat și mai mult interesul și simpatiile lumii culte pentru cauza noastră. Și etă că prin incapacitatea unor oameni, cari fără mandat dela națiune s'au încumetat a lua în mână frânele conducerii partidului, nu numai am fost aduși acolo, încât suntem în pericol a pierde tot câștigul moral, dobândit cu atâtea jertfe, ci am lăsat ca dușmanii cauzei noastre să ne încunjure c'un brâu de fer, fără de a face până acuma nici cea mai mică încercare de a l' sparge.

Cumcă o astfel de stare de lucruri nu mai e permis să dăinuască nici un minut, decât este ca cauza noastră să nu sufere cea mai gravă intrângere, trebuie să fiă clar și învederat pentru fiă-cine, care are simț și pricepere.

Este cea mai imperioasă și urgentă necesitate să se restabilească cu o di mai înainte disciplina sdrun-

cinată în sinul partidului nostru, precum și echilibrul între forțele, de cari dispune, și să se începă lucrarea de apărare și de salvare a organizației lui, fără de care continuarea luptei noastre legale și constituționale este cu neputință.

Am vedut din cele premerse ce facem în timpurile critice de față pentru a paralisa lovirile și persecuțiunile contrarilor neamului nostru. Cu cestiunea ardentă ce trebuie să facem ca să scăpăm de situațiunea desolată de ađi, ne vom ocupa într'un deosebit articol.

Instalarea noului Metropolit. Din Blașiu ni-se scrie, că eră a sosit acolo înștiințarea oficiosă, că instalarea Escelenței Sale noului Metropolit, Dr. Victor Mihalyi de Apsa, se va face în 26 Mai n. c. Scaunul apostolic va fi reprezentat la instalare prin I. P. S. S. Mihail Pavel, episcopul Oradei-marț. Representant al guvernului încă nu se scie cine va fi. Scirea, ni-se spune, a produs în Blașiu mare bucuria.

Crisa.

Crisa continuă încă a preocupa cercurile politice și diaristice din monarchia. Se lătesc diince diferite versiuni și păreri în formă concretă, pentru ca a deua di se cadă o plôia de desmînțiri.

Așa s'a întâmplat și cu versiunea despre rechiamare nunciului Agliardi. Indoiala, ce s'a exprimat din diferite părți asupra acestei sciri aduse de „Pester Lloyd”, a avut temeiu, căci cuma însăși Cancelaria telegrafică cesaro și reg. din Viena desminte în mod categoric această scire. Dér o desminte însăși oficiosă „Fremdenblatt”, be chiar și nunciul Agliardi într'o telegramă adresată contelui Geza Szapary. Etă cuprinsul acestei telegrame.

„Toate publicațiunile despre rechiamarea mea în Roma sunt neadevăruri tendențioșe. Evenimentele din dițele din urmă au întărit

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Din capitala Chinei.

Daspre Peking stă scris în geografii, că este „Londra” Chinei și că are șese milioane de locuitori. Lumea din afară însă scie foarte puțin despre obiceiurile locuitorilor și despre viața socială din Peking.

Se diice, de pildă, despre clima acestui mare oraș, că timp de șese luni căldura e tropică, și mult se miră ceice cred acosta. Rătăcesc însă. In Peking tocmai așa este iernă, ca și la noi, iernă, care în privința frigului sémână cu iernile din țările nordice. Frigul ține de pe la mijlocul lui Noemvre până la finea lui Martie, tocmai așa ca sub cerul ordinar al Europei.

Iarna din Peking o folosesc „gigerli” mandarinii de frunte și patinează, ca și la noi. Până acum erau cunoscute numai patinele de lemn de moda veche; în iarna trecută însă un comerciant întreprindător a comandat halifax și acum damele chineze se rógă cătră „Budha Halifax” pentru ghiată lucioasă și netedă. Pe lacurile din jurul Pekingului e vietă foarte viuă iarna. Au și o galeria de patinat după modelul „Pole du Nord” din Paris, unde după amedile senine

de iernă își petrece high-life-ul din Peking.

Cam pe la anul nou cade și nea și Pekingienii obișnuesc săniatul; sportul acesta însă nu e tocmai așa de desvoltat, ca patinatul, de-orece zăpada ține numai câte 3—4 diile. Când însă fac plimbări cu sâni, ei devoltă o nespuse de mare pompă. Sania câte-unui mandarin bogat plătesce comori. Căii sunt acoperiți cu piei de tigri și hamurile sunt împodobite cu diamante veritabile. Visitiul-cazac este îmbrăcat în catan de catifea, și mandarinul, care șede în sania e învălit în blană, ce plătesce cât o moșia mai de-a doua mână.

Cu atât mai réu însă îi merge în China clasei sêrace în timp de iarnă. Omenii sêraci se susțin prin muncă grea și amară. Stradele uriașei capitale sunt indesuite de dimineta până sêra cu oameni, cari se ocupă și primesc ori ce fel de lucru. Se imbie a duce calibalicuri, a tăia lemne, a duce apă din isvórele calde; se angajază servitori provisorii, bucătari, ba cel ce scie puțin să sorie își ia un scaun, șede pe el, își pune o masă înaintea-i, își desface cortul deasupra capului, și se imbie a scrie epistole, contracte și alte astfel de lucrări scripturistice.

Cel mai bine o au birjarii, cari ocupă cu trăsurile lor cele 16 porți ale Pekin-

gului. Sunt nisce trăsuri mici caracteristice, cu două rôte, asemănându-se troicelor de pe la noi, cari duc posta dela o localitate la alta, și cari erau în modă încă pe timpul înțeleptului împărat Confucius. Mandarinii nu pré folosesc aceste trăsuri de chirie, și cel ce n'are trăsura lui, umblă călare pe stradele orașului.

Pe cal se află o șea de lemn înaltă și ascuțită, și călărețul chinez ședând pe cal are aspectul, ca și când și-ar fi pus picioarele pe umeri.

Pe stradele Pekingului de altfel se pot vedé și o mulțime de catări, foarte scumpi, de soiu nobil. Mulți chinezi preferă a călări mai bine pe catări, decât pe caii, cari, deșu, nu prea au formă frumósă.

Chinezul și Japonezul nu se ridică cu trupul în șea; el șede ca înplântat în ea și se lasă a fi scuturat de cal, netăcând nici o mișcare, ca un sac de fână!

In China sunt terra incognita drumurile de țără. Decă ogașia drumului este foarte adencă, ori calea e grunțuroasă tare, așa încât și sufletul îl scóte călătorului, atunci birjarul mână simplu pe calea laterală, în care cas are necesitate de cunoștințe topografice foarte bune, căci altfel dă în bălți, a căror adencime fără fund l'ar

inghiți cu cai cu tot. Pentru un europén aceste călătorii sunt înfiorătoare, căci ori trăsura îl scutură de mórte, ori îl amenință pericolul de a-se potopi în vré-o mocirlă.

Interesantă este așa numita tabără-mongolă, care-și petrece dițele afară de zidurile Pekingului. Acești semi-selbatedi sunt iarna transportorii cărnei pentru uriașul oraș. Ei transportă în stare înghețată tot felul de carne în oraș. Carnea este de obicei bună, sunt însă casuri, că ea adese-ori capătă miros de cămilă, pe spatelă căreia se transportă timp mai îndelungat. Europeanii n'o pot mânca de loc. Acest miros de cămilă este atât de intensiv, încât nu pôte fi depărtat nici prin fierbere, nici prin frigere.

Intre Mongol și Mandju este o singură deosebire. Mandju se spală cel puțin odată în au, Mongolul nici odată.

Mongolii au venit odinoriă în număr de mai multe sute călări, ca să apere Pekingul și să mântuască tronul de bălaur, contra poștei de cucerire a vecinului japonez. Ca soldați, ei sunt foarte buni, însă numai în privința curagiului personal, căci alt-fel sunt lipsiți de ori-ce inteligență. Ei nici odată n'au putut fi instruați în armele

și mai mult poziția mea, atât în Roma, cât și la Burg.“

Va să dică o păcătoasă scoruitură a fost comunicatului lui „Pester Lloyd“ despre rechizămarea nunciului, scornitură făcută cu scop, de-a face opiniă publică pentru guvern, tocmai în zilele, când camera magnaților desbătea asupra proiectelor bisericesci. Apucătura acosta s'a făcut pôte și cu scop, de-a salva poziția lui Bánffy față de interpelațiile lui Helfy și Ugron.

Acum din nou altă apucătură. „Neue Freie Presse“, diar, ce stă în serviciul guvernului unguresc, sustine cu obstinația scirea, că contele Kálnoky și-a dat dimisia, motivându-o cu aceea, că ar fi primejdios pentru monarhia, decât ministrul de externe ar căde în delegațiune. Monarhul a recunoscut — dice-se — corectitatea argumentațiunii, însă n'a primit încă formal dimisia lui Kálnoky; se crede însă, că acosta s'ar întâmpla peste câte-va zile.

Din Viena se anunță, că contele Goluchovszki Agenor a sosit alaltieri dimineță din Lemberg la Viena. Se dice, că Goluchovszki a fost chemat de Kálnoky, la dorința monarhului. Chiamarea acosta se aduce în legătură cu dimisia lui Kálnoky dimisia combătută, ca neadeverată, din diferite părți.

De altfel br. Bánffy a tuns'o erășî cătră Viena, ca să-și mai încerce odată norocul. Până ieri n'a fost primit încă de Majestatea Sa, se crede însă, că ați v'a fi primit și că se va reintorțe cu față veselă dela Curtea împărătescă. Se dice, că br. Josika a pregătit calea pentru Bánffy, și că s'au pregătit deja documentele referitoare la rezolvarea crizei: *autograful prea înalt cătră Bánffy, în care i-se exprimă încredere din partea monarhului, și textul comunicatului, ce se va publica în „Pol. Corr.“*

„N. Fr. Presse“ primesce din Roma următoarea telegramă cu data de 15 Mai:

In Vatican își dau silința, ca poziția nunciului să fii întărită. Din partea contelui Kálnoky, n'a sosit până acum nici un fel de reclamațiune. Situațiunea se privește aici, ca deosebit de serioasă și toți sunt de acord în părerea, că afacerea se va desvolta în urmările ei în *conflicte grave*. Politicii intransigenți, cari sunt dușmanii triplei alianțe, cred, că cofliotul va influința și asupra raporturilor de drept ale monarhiei și a poziției sale înafară, și deja ei se bucură, că și-au ajuns scopul. Majoritatea cardinalilor însă, cari nu sunt prietenii politice, ar voi o soluțiune pacnică, ceea ce cred, că s'ar puté ajunge prin numirea lui Agliardi de cardinal.

Trei dintre cardinali s'au oferit de-a visita colectivi pe Papa și de-al face atent la pericolul, ce se pôte nasce din politica

moderne, nici n'au putut să-și facă a înțelege măcar elementele strategiei. Ei sunt sâlbateci și curagioși, cum a fost strămoșul lor Dsingiskan; astăzi însă nu pot purta războiul numai cu curajul personal.

Peking are multe palate pompôse și sunt acolo grădini clasice umbrôse, aranjate după model frances și engles de Chinesii avuți. Și viceversa, sunt strade înguste, părăsite și neglijate, unde în locuințe îndesuite își chinuesc viața atâtea milioane de ômeni.

In vecinătatea faimoselor ziduri chineze, se înalță palatul „fiului sôrelui“, domnitorul „împărăției cerurilor“. De jur împrejur are un parc minunat, ér de după verdéța bogată a brașilor apar strălucitoare vérfurile aurite, zidurile de marmoră.

Domnitorul de ați al „imperului cersc“ și-a aranjat palatul în stil de tot europén, ér oada de lucru îi este întocmită după cea a principelui de Wales.

O interesantă reminiscență a zidurilor chineze sunt și cele 32 turnuri de pază, cari erau considerate de forturi imposibil de cucerit, pe timpul când se foloseau arcurile. Ați însă sunt absolut nefolositoare, așa că, decât Micado japonez a ajuns sub zidurile Pekingului, orașul ar fi nevoit să-și deschidă cele 16 porți.

intransigentă a Vaticanului. Nu se pôte soci, că ce urmări va avé acest pas; se crede însă, că diplomația austro-ungară n'ar avé o problemă așa de grea întru ajungerea unei pacnice soluțiuni.

Ministrul-președinte Crispi a întrebat de-o capacitate financiară din Roma, că are vre-o scire îmbucurătoare asupra rezolvării conflictului Kálnoky-Bánffy. Când a primit răspuns negativ, și-a exprimat îngrijirile asupra urmărilor păgubitoare, decât nu se vor împăca lucrurile.

Denunțierea ca maximă de guvernare.

Sub acest titlu un diar slav din Viena scrie un articol de fôrte mare interes, pe care îl reproducem aci:

Asupra Maghiariei și viitorului ei pôte omul să facă tot felul de contemplațiuni, dér nici una dintre aceste nu posedă atâtea îndreptățire politică, ca și aceea asupra apțiutudinei politice a partidelor de-a conduce sortile popórelor din câmpiile Panoniei. Organizarea de astăzi a statului ungar, în înțelesul strins al cuvântului este un — experiment. Faptul acesta nu-l pôte combate nici un om: este un experiment pentru Austria, un experiment pentru Ungaria și naționalitățile sale, un experiment pentru Europa de mijloc; și în faptul, cum vor rezolva Maghiarii acest experiment, zace răspunsul la întrebarea, ce formă va lua în proximal deceniu configurațiunea țerilor de lângă Dunărea de jos.

Istoria mai nouă nu-i cunósce pe Maghiarii ca element, ce pôte forma un stat. E drept, că ei de sute de ani sunt legați acum de coróna boemă, acum de casa habsburgică, dér istoria lor, în partea întâi, ne presintă un șir necurmat de lupte cu Turcii și lupte revoluționare, ér în partea a doua ea constă numai din indicarea de stări interne excepționale, cari mai mult s'au mai puțin tôte urmăresc un singur scop: „De-a ținê în frâu Ungaria“.

Nu mai în anul 1848 apucară Maghiarii, în mod independent, frânele conducerii asupra corónii sf. Ștefan, pe cari însă le manuară atât de cu puțină dibăciă, încât după un an se aruncară nu numai pe sine, ci aruncară și întreaga Austriă în cel mai vitreg absolutism.

Însé anul 1848 este un an de confuziune al popórelor; cine a greșit atunci, față cu acela trebuie să aibă omul considerațiunii, și pentru aceea ar f. greșit, decât omul din episoada aceea ar c. nchide la ne-capabilitatea politicianilor maghiarii de-a conduce un conglomerat de popóre atât de curios. Însé Maghiarii nu furibandară numai contra dinastiei, ci ei se scâldară și în sângele popórelor slave, române și germane, și în acosta zace nebunia unui stat tinér. Abia crescut din fașele politice, el deja cređu, că are destulă putere și destoiniciă, de-a sugruma libertatea și proprietatea națională a altora. Măna istoriei popórelor, care pedepsește, căđu însă greu asupra Maghiarilor, și pentru nebunia lor ei trebuiră să sufere timp de dece ani un guvern militar și birocratic, și în 1860 promiseră, că odată pășiți, de acum înainte vor merge pe calea înțelepciunii politice. Și li-se dădu cređemânt, deoarece omul își gândesce, că mintea sănătoasă în fine totuși trebuie să învingă, și nimeni, cu atâtea mai puțin un popor, nu voiesce cu puterea să se arunce orb și surd într'un abis.

Aci numitul diar spune apoi că pe basa acestei încrederi și în scopul de a se face un *experiment politic*, se încheiă cu Maghiarii pactul dela 1867. Însé ce dovediră Maghiarii? Și aci diarul continuă ast-fel:

Lăsăm la o parte cestiunile economice ale Ungariei, deoarece sunt bine cunoscute, și starea lor tristă o recunósce chiar și guvernul. Dér ce intenționéză ei, în țera acosta frământată de crise necontentite, cu persecuțiunile naționalităților la 1848? S'au pierdut politicianii și publicisții maghiarii tot tactul politic, așa cât nu le bat la urechi orgiile persecuțiunii naționalităților? Cred ei, că lumea dincolo de Leitha e bătută cu cui?

Încă nu s'a mistuit cestiunea oribilă cu Românii, încă ne sună în urechi scan-

dalul cu congresul sêrbesco, și deja toți Slovacii sunt denunțați, că ar fi panslaviști. Denunțiere în Nord, denunțiere în Sud, denunțiere în Ost și Vest. denunțiere în parlament și în pressă, acosta este înțelepciunea de stat maghiară! Încătrău măuă cercurile conducătoare din Pesta? Bancrot financiar, persecuțiunea și asuprirea Românilor, Slovacilor, Sêrbilor și a Croașilor este rezultatul autonomiei unui stat plin de speranțe. Nu mai există nici un bărbat de stat, nici un publicist în Pesta, care să astupe gurile prigonitorilor din tabăra șovinismului turbat, și care să-i învețe, că Maghiaria numai așa va avé viitor, decât își va da silința să atragă naționalitățile și nu să le respingă?

Cercurile politice din Pesta au căți-va intriganți ambițioși în mijlocul lor, cari când cu o bombă, când cu alta la ivelă. Acolo zace rēul și nu la naționalități, cari au dreptul, de a-și apăra existența națională.

Statul, care nu are încredere în puterea sa proprie, care după tôte pētra mirósă comploturi, care tot-déuna e gata să primescă și să promoveze denunțiațiunii de tot soiul, care nu se încrede în legile și instituțiunile sale, ci numai în puterea sa fizică, nu trebuie să se mire, decât fără Solferino și Königgratz va ajunge chiar acolo, unde alții cu Solferino și Königgratz au ajuns mai înainte. Pentru Maghiarii este înzadar scrisă istoria.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Mai.

Deputatul frances Abbé Lemyre, care de curēnd fii primit în audiență de cătră Papa, declară unui interviewer dela diarul „Libre Parole“, că Papa a fost fôrte indignat asupra votării legii privitoare la punerea la dare a ordurilor. El voi să rupă numai decât legăturile cu Francia, și numai din considerare față cu interesele școlilor din Orient și față cu diferite misiuni, n'a rechizămat pe nunciul din Paris. Lemyre dice, că Papa nu și-a putut reține lacrimile, dicēnd, că guvernul frances e nemulțămitor față de st. Scaun, cu tôte că el și-a dat tôte silințele pentru de-a nutri raporturi prietinesci între clerul din Francia și între guvernul frances.

Guvernul engles a cerut satisfacțiă dela cabinetul din Paris pentru intrarea ilegală a două expedițiunii francesce, sub conducerea majorului Decœur și a guvernorului din Dahomey, Ballot, în teritorul privilegiat regesc al Compagniei dela Niger. Guvernul frances până acum încă n'a dat nici un răspuns direct, se crede însă, că cabinetele din Londra și Paris vor aplana pe cale pacnică acosta cestiune.

Diarul rusesc „Birzevija Vedomosti“ publicând un articol asupra cestiunii școlilor populare în Rusia, dá următoarele date statistice interesante: În Saxonia cad tot pe câte 1000 de locuitori 182 de școlari, cari frecuentéză școle populare; în Prusia 172; în Elveția 160; în Bavaria 158; în Șvedia 157; în Anglia 153; în Austro-Ungaria 146; în Francia 97; în Finlanda 89; în Italia 72; în Bulgaria 66; în Serbia 62; în Rumelia ostică 57; în Grecia 50; și în Rusia numai 20. Decî numitul diar, accentuând aceste cifre, pledéză pentru introducerea obligamentului de-a frecuenta școala în Rusia.

SCRIRILE ZILEI.

5 (17) Maiu.

Uneltiri în contra studenților români. Fôia ungurescă din loc, „Brassoi Lapok“, cu data de 14 Mai publică următoarea scire: „Alaltă-sără pe la ôrele 8, studenții români au serbat presăra de 1 Mai și pe stradele din Scheiu au cântat în corpore imnul „Ebređj român, most az idő“ (Sic! Vrê să dice: „Deșteptă-te Române“) cu modificarea, că: *nu ne vom lăsa, până va mai exista un câne de Maghiar*. Un public numeros și fôrte mulți inteligenți români au privit, respective au ascultat acosta mise-

tabilă agitare fără nici o observare și fără de a-i face atenți la urmări“. — Acosta este scirea fôiei unguresce. Suntem informați din izvorul cel mai competent, că totul se reduce la o scornitură reuțăciósă și condamabilă, deoarece *nimic din cele dize despre studenții români nu este adevărat*. Se dice însă, că în presăra de 1 Mai st. v., când studenții, după vechiul obicei, încunjuraseră gimnasiul român, cântând obiceiurile lor cântece studentescoi, cine-va din mulțimea plebei adunată pe stradă se f. schimosit textul unui vers, dicēnd „barbarii de Maghiarii“, în loc de „barbarii de tiranți“. La tôte întâmplarea, fôia ungurescă ar fi trebuit să caute a se informa mai bine despre starea lucrului, ér nu să grăbescă, a se face „interesantă“ prin publicarea unei sciri atât de tendențioase și false, ca acosta.

—o—

Monarhul austriac mareșal prusian. Alaltăeri predete prințul german Albrecht, în fruntea deputațiunii militare prusiane, toiagul de mareșal prusian Majestății Sale monarhului austriac. Actul predării se s'vêrși în sala de audiențe din Hofburg.

—o—

Nunciul cătră Vaszary. Nunciul papal Agliardi a felicitat printr'o telegramă primatele Vaszary pentru vorbirea, ce a ținut-o în camera magnaților în ședința de Marți. Telegrama i-s'a imănat primatului în sala de desbateri a camerei.

—o—

Preoți contra partidei populare. Diarului „Pesti Naplo“ i-se anunță din Becicherecul mare, că decanatul rom. cat. din comitatul Torontal a desbătut într'o adunare ținută în 14 l. o. rescriptul contelui Ferdinand Zichy, în care acesta provôcă clerul, ca să se alature la agitațiunea făcută în favorul partidei populare. Adunarea hotărî, *să nu se amestece în politică*, și de aceea nici nu dădu răspuns la scrisoarea lui Zichy.

—o—

Despre preotul Eminescu. În tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla a apărut în unguresce: „Eminescu, viața și operele lui“, de Ilie Cristea. O broșură de 77 pag. tipărită elegant.

—o—

Oficiul postal din loc face cunoscut că scrisorile, cari după plecarea trenului de persoane nr. 505 se aruncă în cutia dela postă până la 9½ ôre sêra, s'au se predau la oficiul telegrafic ca scrisori recomandate până la 9 ôre sêra, de cumva acele scrisori au să mērgă mai departe de gara dela Teuș (pe linia Teuș-Alba-Iulia-Arad-Budapesta și Teuș-Clușiu-Oradea-mare-Budapesta), cu începutul zilei de 20 Mai n. o. se vor trimite cu trenul accelerat nr. 601.

—o—

Reprezentatiune dioramică. Măne (Sâmbătă) sêra se va da o reprezentatiune dioramică, adevă espunerea de tablouri colosale cu ajutorul luminei electrice, în sala de concerte din loc. Începutul la 8 ôre.

—o—

Un prânđ uriaș. Prânđul ce-l va da împăratul german Wilhelm cu ocaziunea sêrbărilor dela Kiel, va costa 100.000 marce. Cu arangiarea prânđului, ce se va servi în Holtenau, e încredințat furnisorul curții imperiale din Berlin, Borchard, și va fi servit pentru 1000—1200 persoane. Oficiul de marină s'a angajat să construeze trei bucătării cu un inventariu de aramă, și să transporte mesele și scaunele trebuincioase. Reuniunea bucătarilor din Berlin va pune la dispozițiunea 2 bucătări-șefi și 42 bucătari ordinari. Băeții de serviciu vor fi recrutați din pedestriimea aflătoare în Kiel. Pentru fix-care ôspe e calculată o sumă de 100 marce.

Bănci unguresci printre Români. „Hazánk“ împărtășesce cu multă bucuriă scirea, că băncile unguresce continuă de-a lua întinderi tot mai mari. În comitatul Turda-Arieș s'au înființat încă trei bănci pentru 8 comune, mai ales prin stăruința fisolgăbirului Betegh din M.-Ludoș. La 17 Aprilie s'a înființat o bancă în Varfalău și Racoșul de Arieș, la care s'au înscris 61 membri cu 87 cote. Aici banca s'a înființat pe timp de 20 ani. La 18 Aprilie

s'a înființat o bancă în *Sângeorgiu Trăs-*
edului pe 50 de ani, cu 171 membri și 260
cuote; la 19 Aprilie s'a înființat o bancă
pentru comunele *Sânger, Budiu, Chimitelnic,*
Săcal și Tăuren cu 79 membri și 220 cuote.
În direcțiunea acestei bănci sunt 11 membri,
între cari vedem, că s'au rătăcit și ur-
mătorii Români: *Victor Stoica, Iuliu Deac*
(preot), *Ion Luca* a Iustinii, *Dănilă Cipoian*
și *Simeon Hădărean*. În comitatul Târnavei
mici s'a înființat la 22 Aprilie o bancă pen-
tru comunele: *Șmir, Minaș, Șaroș, Giacș*
și *Jdič*, pe 25 ani cu 46 membri și 167
cuote. Această bancă s'a înființat, cum și
„*Hazank*“, la inițiativa „*bravului preot ro-*
mân George Șerban“. Între 5 membri din
direcțiune sunt și vre-o trei Români. Altă
bancă s'a înființat la 23 Aprilie în comuna
Tornia din comit. *Cianad*, cu 140 membri
și 226 cuote.

Băncile noastre în fața „Központihitel szövetkezet“-ului.

Dăm loc următoarei corespon-
dențe, la care ocazional vom mai
reveni:

Cu ochi de Argus observă antago-
niștii noștri toate acțiunile noastre, și ori
unde ved numai ore-care înaintare, caută
a ne pune pedecă, decât nu ne pot strica
de tot. Așa o pățim acum și cu băncile.
Nu le pot suferi înaintarea; de aceea înocă
de de mult caută căi și mijloace a-le pa-
raliza. Încă înainte de răsărire asociați-
unei numite: „*Központi hitelintézet*“,
când adecă se plămădea, anunțau diarele
unguresci, ore cum cu bucuria profetică,
că diarele băncilor noastre sunt numărate,
de ore-ce, după calculii lor, pot pedice
matematicesce, că în un număr ore-care de
ani nu se va mai alege nimic din ele, ci
se vor ruina și nimici. Aste prețioeri anti-
cipate le susțineau ei în vederea rezultatelor,
ce le așteptă dela acțiunea *szövetkezeturi-*
lor prin comune.

Diuaristica noastră încă s'a ocupat de
aceste asociații de împrumut comunale, în-
ființate printre Români, și îndemna:

- 1) a ne abține necondiționat dela
ele, și
- 2) a înființa asociațiile noastre de îm-
prumut române.

Decă luăm însă în considerare data
când s'au înființat acele bănci comunale
printre Români de oparte, era de altă parte
data când a tractat diaristica noastră des-
pre ele, apoi ne convingem, că este un in-
terval bunșor la mijloc, în care au avut
timp îndestulitor de a atrage, ca membri,
pe mulți din ai noștri, mai ales, că ei au
lucrat în secret, pe nesciute, de ore-oe nu
și-au fost trădat planul, că cum își ougetă
și de a ne strica băncile noastre; așa că ai
noștri când au aflat despre ele, atunci
mulți eran prinși în mrejiile lor și mulți au
fost și plătit taxe de înscriere și de mem-
bri. Aci este cestiunea delicată, căci retră-
gându-ne, o să avem perderi, și asta nu o
dico de persóna mea, ci de Români în ge-
nere, ba sunt unii, cari nici nu vréu a se
retrage spre a suferi perderi, ci dic, ca să
rămân membri în decurs de 5 ani, după
cum preseriu statutele.

Se nasece mai departe întrebarea, că
ore este bine a-se retrage inteligența de
pretutindenea și a lăsa poporul pe mâile
celor de alt nēm? Aci ași voi eu o lămu-
nire! Cumcă la tot cazul, adecă și de vom
rămân, și de ne vom subtrage dela parti-
ciparea la ele, o să avem perderi ore cari,
asta o prevede ori și care, căci scopul pen-
tru care s'au creat, a fost de-a ne trage pe
noștri, însă după părerea mea tot nu pôte
așa de mare pierderea, după cum pôte
și-au calculat'o antagoniștii noștri în *fides*
hungarica lor.

Chiar de s'ar retrage inteligența de
pretutindenea din *szövetkezeturi*, ba chiar
de i-ar succede la moment a abate și pe
popor de a participa la ele, cu timpul tot
se vor puté ținea poporul de a nu se
face membrii la ele, căci vădând de o parte
stăpânătatea banilor (%) de altă parte apro-
pierea băncilor, prin ce și crută țeranul
și timp și osteneți, cu timpul tot vor par-

tiicipa, ca membrii, căci omenimea nisuesce
tot-déuna la ce este mai ușor.

Părerea mea însă ar fi, ca și noi să
urmăm chiar pe aceleași căi și să ne fo-
losim éra-și de aceleași mijloace, după cum
o fac și ei — și adecă să mă esplic.

Băncile noastre, de regulă sunt la cen-
tre prin cetăți. Spre a lua țeranul împru-
mut, are lipsă să se prezenteze în persóna
cu un girant. Asta pretinde timp și spese.
Dără și pe lângă acestea, în cele mai
multe casuri încă are lipsă de recomandări.

Spre a face recomandările, băncile se
folosesc de agenți, cărora le acórdă unele
competințe, cari încă măresc %, ba se află
și agenți de aceia, cari nu se mulțumesc
cu competențele, ce li-le încassază institu-
tul și în ast-fel de casuri banii devin și mai
scumpi. Și apoi mai vine încă, că în multe
comune nu au de loc băncile agenți, deși
mai nici o comună nu este unde nu ar fi
lipsă de a se acorda împrumuturi. În ase-
menea casuri banca nu soie unde este cel
lipsit, éra cel lipsit ne având cunoscuți la
bancă este silit a se da pe mâna vre-unui
cămătar, care-l storce după plac!

Deci aci ar fi de făcut aceea, ce au
făcut Ungurii cu *Központi* *hitel* *szövetkezet*-ul
lor. Să se formeze din fi-care bancă câte-o
centrală, având în locul agenților, *filiale*
comunale, cărora să le acorde 2% după cum
face și *Központi*-ul unguresc. Fi-care cen-
trala să-și facă raionul ei, în care să i-se
estindă activitatea.

Atunci nu avem de ce să ne temem
de băncile unguresci, éra bucuria lor anti-
cipată, le va rămâne în mâna stângă. Să
traducem deci planul lor după trebuințele
noștre, căci ori și care plan șiret și are
și bunătatea sa, că dă ocaziune celui cu-
prins, a căuta a-se scăpa din el.

Veți bine asta vine a-se aplica acolo,
unde se pôte acum la moment, ér unde
nu se pôte, acolo să lăsăm mâna liberă in-
teligenții a-se folosi de circumstările, ce
i-se par mai folositoare intereselor locale,
numai cât să se țină în evidentă, spre a nu
abusa de pozițiune.

Bunătatea asociațiilor de împru-
mutare comunale este, că dedau poporul
la cruțare. După ce se înscrie, ca membru,
el trebuie să plătescă în fi-care săptămână
taxa de 10 séu de căți cruceri se fixeză,
așa că după un decurs de 5 ani se trezesce
cu un capital ore-care, cruțat pe nesimțite.
Altă bunătate este, că numai la ast-fel de
individi se acórdă credite, cari sunt tot-
de-odată și membri ai băncii comunale, din
care isvorésc érași alt bine pentru centrală,
că ea încă este asigurată, că capitalul îm-
prumutat este încât-va asigurat prin depu-
nerile săptămânale. Instituțiunea este bună,
căci face pe om să cruțe, dér tot de-odată
și silesce pe datornic a-și răfui datoria în
decurs de 5 ani.

Ași dori, ca specialiștii noștri să trac-
teze această temă mai pe larg, căci vom fi
căștigați pe toate părțile. Atunci pôte că
averile române, cari astăzi forțe rar ajung
până la a treia generațiune, și vor face
mai bun culcuș în casa Românilui, așa că
și nepoții se vor îndouli de averile moși-
lor, éra nu ca acum, când numai auzim,
că moși ne-au fost avuți.

Să urmăm deci pe aceleași căi și să
ne folosim de aceleași mijloace.

Sciri telegrafice.

Viena, 16 Mai (séra). Ministrul
de esterne conte *Kalnoky* ieri din
nou își dete demisiunea.

Viena, 17 Mai. Majestatea Sa
primi demisiunea contelui *Kalnoky*.

Diarele vieneze publică demi-
siunea în ediții separate.

Budapesta, 17 Mai. Tóte diarele
budapestane își exprimă îndestulirea
asupra *căderei lui Kalnoky*, numai
diarul „*Hazank*“ e de părere, că că-
derea lui *Kalnoky* este o mare pier-
dere pentru Ungaria și pentru în-
trégă Europa.

Viena, 17 Mai. Foile oficiale vor
publica mâne ridicarea din post a
contelui *Kalnoky* și numirea noului

ministru de esterne, conte *Goluchowsky*,
fost ambasador austriac în România.

Autograful Majestății Sale că-
tră *Kalnoky* va fi compus în ter-
minii forțe grațioși, va exprima pă-
rerea de réu a monarhului pentru
hotărîrea nestrămutată a lui *Kal-*
noky, și tot-odată va respecta mo-
tivele, pentru cari se retrage.

Viena, 17 Mai. Banffy plécă as-
tăzi séra la Budapesta. Mâne se va
ținé un consiliu ministerial. Dumi-
necă va ținé partida liberală o con-
ferență, în care Banffy va raporta
asupra rezultatului călătoriei sale.
Luni va urma răspunsul la interpe-
lațiunea deputaților *Helffy* și *Ugron*.

Viena, 17 Mai. La prânțul festiv de
ieri, Majestatea Sa. accentuând dis-
tințiunea ce i-s'a făcut prin confe-
rarea toiașului de mareșal prusesc,
ridică în tonul cel mai călduros un
toast în onórea rudei sale, a împé-
ratului *Wilhelm*. Musica intonă im-
nul prusian. Apoi toți mesenii beură
în onórea prințului prusesc *Albrecht*
și, după o scurtă pauză, în sănē-
tatea „camerașilor“, adecă în sănē-
tatea armatei prusesci. În fine prin-
țul *Albrecht* ridică un toast în onórea
Majestății Sale.

Cu ocaziunea cerclului, *Banffy* a
fost distins în mod ostentativ din par-
tea prințului *Albrecht*.

Voci din public.

Din incidentul depărtării iubitei mele
fice din Brașov, în numele și exprim iu-
biților noștri vecini români: familiei d-lui
profesor *Maxim* și a d-lui învățator *Oancea*,
a tatălui de vecini *Stinghe*, a d-nei preotese
Sfetea și pré veneratului cler românesc,
pentru bună-voință dovedită față cu ficea
mea, cea mai adencă mulțumită, și le dico
un adio prietinesc.

Marietta Mayer.

Literatură.

Preotul ca ministru al sacramentului
penitenței. *On. Redacțiune!* Permiteți-mi
să atrag atențiunea veneratului cler român
asupra interesantului op. ce a apărut în
Gherla sub titlul de mai sus, și pe care
l'am vădut anunțat de-almintrelea și în
„*Gazeta Transilvaniei*“. Autorul, așa se
vede, din modestia, ce-l caracterizează, ade-
văratul nume nu și l'a pus, ci se subserie
„*Arghirobarbul*“. Sub acest pseudonim au
mai apărut, pe cât știu, vre-o 12 opuri
prea bine cunoscute publicului român mai
ales în sfera bisericescă, ér opul mai nou,
de care vorbim acum, este un tractat teo-
retic practic, lucrat cu multă cunoscință
de causă și experiențe din viața practică,
care pentru preoțime e forțe instructiv. É
împărțit în șese capitule, desvoltate și ana-
litate în vre-o 76 paragrafi. Merită să i-se
dea atențiunea acestui op din partea ven.
cler român, fără deosebire de confesiune,
de-orece e de-un cuprins universal, în con-
formitate cu învățătura și credința adevē-
rată, ce o ține, învață și apără s. biserică,
și țintesc la îndreptarea moravurilor cre-
dincioșilor, la înaintarea virtuților, mora-
lității și religiosității, mai ales în aceste
timpuri de grele ispite. Deși conține 207
pag. format mare și des tipărite, un esem-
plar din acest op costă numai 1 fl. și 10
cr. porto postal. A se adresa la tipografia
diecesană din Gherla.

Un veteran protopop.

În tipografia „*A. Mureșianu*“ din Bra-
șov a apărut: *Povestiri economice* despre
grădinarit, economia câmpului, vierit și
pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte forțe
folositoare pentru plugari, scrisă în stil
ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și
costă 25 cr. De vëndare la tipografia „*A.*
Mureșianu“ în Brașov, și la autorul în
Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

DIVERSE.

Omnibusuri pe timpul lui Ludovic
XIV. Un diar frances publică estrase din
epistolele dōmnei *Périer*, sora lui *Pascal*,

asupra omnibusurilor, ce s'au introdus în
Paris în 1662 pe timpul lui Ludovic XIV,
cari însă pe atunci nu erau numite astfel.
Nici nu erau trăsuri „pentru toți“, căci
soldații, pagii, servitorii și dișerii nu aveau
permisiune de a se sui pe ele. Nobilii și
domni dela curte se folosiau adese-ori de
aceste caré ieftine: chiar și ducele de En-
ghien umbla pe ele. Este curios, că deo-
dată ele dispărură pentru de-a reapără din
nou după un secol și jumătate, la 1820 în
Londra. La 1826 se introduseră în Nantes,
la 1827 în Bordeaux și la 1828 în Paris.
Aci la început erau diferite societăți de
omnibusuri: *Damesblanches, Hirondelles,*
Batignollaises etc., până când în fine pe
timpul primului imperiu tóte omnibusurile
deveniră posesiunea unei singure societăți
maré de omnibusuri, care societate există
și astăzi.

Cum trăesce romancierul *Tolstoi*.
Câte-va indiscrețiuni asupra vieții roman-
cierului rus *Leo Tolstoi*: Conte *Leo Ni-*
colaevici Tolstoi e vegetarian. El găsesce
neuman lucru a uicide și a mânca animalele.
În tóte diminețile se scólă la 5 césuri.
Dela 5 până la 6 își face toaleta și ia cé-
iul à la russe, mănăncă pâne, ouș și bea
bere. Dela 6—12 lucrază físicamente, adecă
face ghete. — *Tolstoi* e cismar, — séu cu-
răță curtea de západă. La óra 1 i-se aduce
prânzul, în tot-déuna servit fără carne și
fără pește. După masă, *Tolstoi* dorme două
óre, după care scrie trei ore. Nici-odată
nu lucrază intelectualmente mai mult. La
órele 6 séra érași mănăncă, însă aceleași
bucate dela prânz. *Tolstoi* se culcă de
obiceiu la órele 8. Trailul lui, după cât se
vede, e forțe regulat. Ilustrul scriitor a
terminat de curând un nou uvragiu, care
va apare cel mult peste două luni, și va
face probabil tot atăta șgomot, ca și ulti-
mul séu roman „*Sonata Kreutzer*“.

Rețetă în contra negustorilor. Într'un
orașel din Francia, diarul local publică ur-
mătórea inserțiune: „*Băcanul*, care mi-a
vëndut eri de ce oca de zahăr, este înscin-
țat că, decât nu-mi va trimite imediat la
biourile diarului un chilo de zahăr în lo-
cul chilogramului de var, pe care l'a ames-
tecat în zahărul ce mi l'a vëndut, il voi
denunța publicului, publicându-i numele,
semnat X. X.“ A doua și reclamantul
primi, nu unul, ci două-spre-dece kilograme
de zahăr, dela 12 băcani diferiți.

Un prinț în Siberia. Între cele 750 persóne
deportate lunile trecute în Siberia, se află
și prințul *Andrei Macsuooff*. Istoria acestui
tiner nefericit (prințul abia are 28 de ani)
e următórea: În timpul, când băntuia cu
furie colera, prințul fusese numit șeful unei
comisiuni sanitare. Într'o di densul a visi-
tat o comună în care nu se luase nici o
mésură preventivă. *Macsuooff* a făcut as-
pre reproșuri administrației comunale, pen-
tru neglijența ei. Un țeran a început să-l
înjure, să-l amenințe. Prințul infuriindu-se
a tras țeranului vre-o câte-va lovituri de
baston peste cap. Țeranul a intentat un
proces prințului, care a fost condamnat de
tribunalul din *Cazan* la 2 ani de închisóre.
Macsuooff, care era căsătorit de curând și
și iubea forțe mult nevasta, se gândea diua
și nóptea cum să fugă din pușcărie. El a
și găsit un plan îndrăzneț. Cu ajutorul unei
pile a tăiat grățiile dela feréstra celulei;
a sărit apoi pe feréstră în curte și a luat'o
spre secția unde sunt închise femeile. Aci
paza nu e așa de mare. Când a ajuns însă
în coridor, a dat de 2 paznici, cari vorbeau
împreună. Prințul, om puternic, a dat unui
paznic o lovitură de pumn în cap. Pazni-
cul a cădut amețit la pământ. Pe celalalt
paznic l'a trântit de zid. Pórta pușcării
era deschisă. Prințul a eșit afară în uliți.
Unul dintre paznici, venindu-și în fire, s'a
luat după prinț. Acesta a început să fugă.
Macsuooff, fiind lovit de un glonț în spate,
a cădut la pământ. El a fost arestat din
nou. De astă dată curtea cu jurați l'a con-
damnat la 17 ani de muncă silnică. Tineră
și frumoșă lui nevastă, *Natalia*, s'a hotărît
să împartă suferințele cu sërmanul priso-
nier și a plecat cu el la Siberia.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieței Brașov.

Table with exchange rates for various currencies and goods in Brașov, dated May 17, 1895.

Table with exchange rates for various currencies and goods, including gold and silver prices.

Table with exchange rates for London, Paris, and other international locations.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for the Vienna stock market, dated May 16, 1895.

Nu cumpărați dela faur cărbuni!

(Este un proverb vechiu.) Acestu proverb se potrivește la stabilimentul meu cel mare, care cumpără cantități mari de marfuri...

Mostre atragătoare pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu s'a mai vețut până acum, pentru croitorii, nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru inaltul cler, stofe prescise pentru uniformele funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici...

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesteru Austriei.)

Depozit permanent de postavuri peste 1/2 milioane florini.

Să se ferescă

cumpărătorii de agenți și mamulari, care sub spitz marca „Marfa lui Stikarofsky” oțără alte mărfuri false. La astfel de oțenii eu nu vëndu sub nici o condiție marfă.

Advertisement for Casa de bancă JACOB L. ADLER, Brașov, Sibiu, featuring Giro-Conto and Cec-Conto services.

Revisuire gratis a efectelor și losuri supuse sortirei.

Main advertisement text for Casa de bancă JACOB L. ADLER, detailing services like currency exchange, deposits, and loans.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Ghiriș-Turda, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Orele însemuate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemuate în dreapta de jos în sus.